

SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS

PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 26. maijā

Satversmes tiesas 2. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Anita Rodiņa, tiesneši Veronika Krūmiņa un Mārtiņš Mits, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 78/2026),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu atzīt Administratīvā procesa likuma 46. panta pirmo daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. panta pirmajam teikumam.

2. Apstrīdētā norma noteic, ka nokavēto procesuālo termiņu var atjaunot iestāde, tiesa vai tiesnesis pēc administratīvā procesa dalībnieka lūguma, ja atzīst nokavēšanas iemeslu par attaisnojošu.

3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa paredz, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviens persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt minētā panta sestās daļas 1. punkts prasa šo uzskatu pamatot.

Pieteikuma iesniedzējs vērsās administratīvajā tiesā ar pieteikumu un lūdza atjaunot nokavēto procesuālo termiņu pieteikuma iesniegšanai. Vērtējot Pieteikuma iesniedzēja norādītos procesuālā termiņa nokavējuma iemeslus – veselības traucējumus un pieteikuma nosūtīšanu uz nepareizu elektronisko adresi –, tiesa tos neatzina par attaisnojošiem un minēto termiņu neatjaunoja. Administratīvā apgabaltiesa atteica izskatīt Pieteikuma iesniedzēja blakus sūdzību par tiesas lēmumu, jo blakus sūdzību atzina par acīmredzami nepamatotu.

Pieteikuma iesniedzēja ieskatā apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertās tiesības uz taisnīgu tiesu, jo gadījumā, ja procesuālā termiņa nokavēšanas iemesls ir formāls, apstrīdētā norma neparedz tiesas tiesības vērtēt, vai pieejas tiesai liegums katrā konkrētajā gadījumā ir samērīgs.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā norādītajām prasībām.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu pieteikumu var iesniegt tikai tad, ja ir izmantotas visas iespējas aizstāvēt savas aizskartās tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī tādu nav.

Administratīvās apgabaltiesas lēmums par atteikšanos izskatīt Pieteikuma iesniedzēja blakus sūdzību nav pārsūdzams. Tādējādi Pieteikuma iesniedzējs ir izmantojis visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas pirmajam teikumam konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā pēc pēdējās institūcijas nolēmuma spēkā stāšanās.

Administratīvās apgabaltiesas lēmums stājās spēkā [datums]. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2026. gada 29. aprīlī. Tādējādi minētais sešu mēnešu termiņš ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrajā daļā un ceturtās daļas otrajā teikumā noteiktajām prasībām.

5. Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkts noteic, ka pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Savukārt atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 6. punktam Satversmes tiesas kolēģija var atteikties ierosināt lietu, ja pieteikumā sniegtais juridiskais pamatojums ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Pieteikuma iesniedzējs uzskata, ka apstrīdētā norma neatbilst Satversmes 92. panta pirmajam teikumam, jo gadījumā, ja termiņa nokavējums nav attaisnojošs, tā neparedz tiesas tiesības izvērtēt lieguma iesniegt pieteikumu samērīgumu, ņemot vērā, piemēram, procesuālā termiņa nokavēšanas ilgumu, raksturu un ietekmi uz administratīvā procesa mērķi. Apstrīdētajā normā noteiktajam pamattiesību ierobežojumam ir leģitīmi mērķi – tiesiskās stabilitātes nodrošināšana un tiesvedības efektivitāte. Lai arī ar izraudzīto līdzekli ir iespējams sasniegt minētos leģitīmos mērķus, pastāv personas tiesības mazāk ierobežojoši līdzekļi. Proti, likumdevējs varēja noteikt, ka gadījumā, ja nokavēšanas iemesls ir formāls un nerada administratīvā procesa mērķa apdraudējumu, tad, ņemot vērā samērīguma principu, tiesa varētu atjaunot nokavēto procesuālo termiņu. Ar apstrīdēto normu personas tiesībām nodarītais kaitējums nav lielāks par sabiedrības ieguvumu no procesa efektivitātes.

Kritēriji, pēc kuriem vērtējama tiesību normas atbilstība Satversmes 92. panta pirmajā teikumā ietvertajām personas tiesībām uz taisnīgu tiesu, var atšķirties atkarībā no tā, vai apstrīdētā norma ierobežo pieeju tiesai vai liedz to pēc būtības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2002. gada 26. novembra spriedumu lietā Nr. 2002-09-01 un 2017. gada 10. februāra spriedumu lietā Nr. 2016-06-01*), vai arī pārkāpj kādu no taisnīgas tiesas garantijām vai principiem (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2018. gada 14. jūnija spriedumu lietā Nr. 2017-23-01*). Satversmes tiesa ir atzinusi, ka tiesības uz taisnīgu tiesu pēc būtības tiek liegtas situācijā, kad apstrīdētā norma liedz personai pieeju tiesai institucionālā nozīmē (*sk. Satversmes tiesas 2017. gada 10. februāra sprieduma lietā Nr. 2016-06-01 33. punktu*).

Likumdevējam ir plaša rīcības brīvība pieņemt procesuālos likumus, noteikt lietu kategorijas, kuras attiecīgajos procesos tiek skatītas, noteikt, kādas lietas ir

katras tiesu iestādes kompetencē, un lemt par dažādu kategoriju lietu izskatīšanas kārtību (*piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 8. marta sprieduma lietā Nr. 2016-07-01 27.2. punkts*). Satversmes 92. panta pirmais teikums nosaka likumdevēja pienākumu pieņemt taisnīgas tiesas spriešanai nepieciešamās procesuālās normas, bet šī norma neparedz konkrēta jautājuma izšķiršanu atbilstoši tādām procesuālajām regulējumiem, kādu persona vēlas (*sk. Satversmes tiesas 2012. gada 1. novembra sprieduma lietā Nr. 2012-06-01 10. punktu*).

Pieteikumā sniegts vispārīgs Pieteikuma iesniedzēja viedoklis, ka viņa tiesību uz pieeju tiesai ierobežojums nav samērīgs, jo procesuālā termiņa nokavēšanas iemesls pēc sava rakstura bija formāls, pieteikums tika nosūtīts termiņa pēdējā dienā un tā kavējums bija tikai viena diena. Tomēr pieteikumā nav pamatots, ka no Satversmes 92. panta pirmā teikuma izrietētu likumdevēja pienākums paredzēt procesuālā termiņa atjaunošanas iespēju arī tajos gadījumos, kad procesuālā termiņa nokavēšana ir pieļauta vienīgi pašas personas rīcības un nepietiekamas rūpības dēļ, ņemot vērā arī to, kāds ir procesuālo darbību veikšanai noteikto termiņu mērķis – tiesiskās stabilitātes nodrošināšana.

Līdz ar to pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums par apstrīdētās normas iespējamo neatbilstību Satversmes 92. panta pirmajam teikumam ir acīmredzami nepietiekams prasījuma apmierināšanai.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 6. punktu, Satversmes tiesas 2. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 78/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Anita Rodiņa